

نقش شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در تسهیل شرایط تولیدکنندگان

نوشین مقدم‌پناه
روزنامه نگار

گزارش حدود چهارده سال از آغاز به کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی می‌گذرد. امروز این نهاد باید ضمن تمرکز جدی بر موضوعات و دغدغه‌های حوزه تولید کشور، به نهادی با توانمندی‌های اجرایی یا قابل اجرا بدل شود. اگر قرار است خروجی شورای گفت‌وگو، حذف مقررات زائد و کاغذبازی‌های بی‌ثمر باشد، نباید تصمیمات و مصوبات این شورا دوباره در راهروهای هیئت‌دولت یا در دبیرخانه‌های وزارتخانه‌ها گیر بیفتند و اسیر مقررات اداری زمان‌بر شود. تردیدی نیست که برای نیل به هدف غایی «جهش تولید با مشارکت مردم» باید دغدغه‌های بخش خصوصی کشور جدی گرفته شود. به گفته اصغر آهنی‌ها در مقام نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار، باید به داد تولیدکنندگانی رسید که زیر بار هزینه‌های سربار و مقررات دست‌وپاگیر نفستان به شماره افتاده و گاهی مجبور می‌شوند کارگران خود را ناخواسته تعدیل یا برخی از خطوط تولید را از فرط اجبار تعطیل کنند.

شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، نهادی تقریباً سه‌جانبه برای گفت‌وگو و مشورت در ارتباط با چالش‌ها و مشکلات بخش خصوصی است. خروجی این نهاد قرار است تصمیماتی با امضا و موافقت دولت در جهت بهبود کسب‌و کار و تسهیل‌گری در صدور مجوز و فعالیت‌های بخش خصوصی کشور باشد.

تاریخچه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، از سال ۱۳۸۹ به‌عنوان یک نهاد قانونی و فراقوه‌ای به منظور برقراری ارتباط بی‌واسطه بین حاکمیت و فعالان اقتصادی بخش خصوصی و تعاونی کشور شروع به فعالیت کرده است. با تصویب قانون برنامه پنج‌ساله پنجم‌توسعه جمهوری اسلامی و طبق ماده ۷۵ این قانون، شورای گفت‌وگو به‌منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، تشکیل شد.

یک سال بعد با تصویب قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار مصوب سال ۱۳۹۰، شورای گفت‌وگو با اهداف و وظایف مذکور تبدیل به یک نهاد قانونی دائمی و تأثیرگذار در کشور شد و ماده ۱۱ قانون بهبود، محدوده وظایف و اختیارات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی را در ۱۰ بند تفصیل و تشریح کرد. طبق قانون، محل دبیرخانه این شورا بدون دریافت کمک از دولت در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تعیین شد تا مستقیماً زیر نظر رئیس اتاق ایران فعالیت کند.

نخستین جلسه شورای گفت‌وگو در سطح ملی در سال ۱۳۹۰ برگزار شد. سپس برگزاری جلسات به‌طور منظم و با حضور مقامات عالی کشور از دولت، مجلس، قوه قضائیه و نمایندگان بخش خصوصی در اتاق‌های سه‌گانه استمرار یافت. به نحوی که در طول یک دهه فعالیت شورا از بدو تأسیس تا پایان سال ۱۳۹۹، تعداد ۱۰۳ جلسه شورای گفت‌وگو در سطح ملی تشکیل شده، ۲۷۲ دستور جلسه مورد بررسی قرار گرفته و ماحصل آن ۲۳۲ مصوبه ملی بوده است.

در سال‌های اخیر، جلسات شورای گفت‌وگو طبق قانون حداقل یک‌بار در ماه برگزار می‌شود. همچنین به استناد ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوبات شورا حداکثر ظرف سی روز در دستور کار هیئت‌دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیئت‌دولت مطرح و نسبت به آن تصمیم‌گیری شود.

شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، یک نهاد سلسله‌مراتبی در سراسر کشور است که به‌صورت شاخه‌ای در استان‌های مختلف حضور دارد و داده‌ها و مستندات نهایی هر استان به تهران و دفتر دبیرخانه مرکزی شورا ارسال می‌شود. هم‌زمان با شکل‌گیری شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی، شوراهای گفت‌وگوی استانی نیز با تصویب ماده ۱۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار از سال ۱۳۹۰ فعالیت خود را آغاز کردند تا زیر نظر استاندار با همکاری رؤسای اتاق‌های استان و استقرار دبیرخانه شورا در اتاق‌های بازرگانی استانی، درخواست‌تشکل‌ها و فعالان اقتصادی استان خود را دریافت کنند و با مشارکت دستگاه‌ها و مسئولان محلی، در راستای بهبود محیط کسب‌و کار استان عمل کنند.

جلسات شوراهای استانی نیز هر ماه حداقل یک‌بار با حضور استاندار به‌عنوان رئیس شورا و رئیس اتاق بازرگانی

استان به‌عنوان دبیر شورا برگزار می‌شود. گزارش برگزاری آن نیز برای اتاق ایران و وزارت کشور ارسال می‌شود تا نظارت لازم بر عملکرد این نهادهای استانی صورت پذیرد. دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مستقر در اتاق ایران، به‌طور منظم عملکرد ۳۱ شورای استانی را پایش می‌کند و با استفاده از یک نظام جامع ارزیابی و امتیازدهی، نمره و رتبه عملکرد شورای گفت‌وگو در هر استان را تعیین می‌کند. سپس نمرات و رتبه‌های احصاشده توسط وزارت کشور به استانداران ابلاغ شده و گزارش آن به‌طور منظم به رئیس جمهور وقت گزارش داده می‌شود.

خروجی‌ها و کارکرد شورای گفت‌وگو

جلسات این شورا هر ماه برگزار می‌شود. برای نمونه در

روزهای ابتدایی شهریور امسال، در نودونهمین نشست شورای راهبری بهبود محیط کسب‌وکار که زیرمجموعه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی است، رویکردها و نظرات بخش خصوصی درباره قوانین و مقررات محل کسب‌وکار مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در ابتدای این نشست، احمد مرکزالمیری، عضو هیئت‌علمی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، به ارائه گزارشی درخصوص دیدگاه‌های بخش خصوصی درباره قوانین و مقررات محل کسب‌وکار پرداخت. این گزارش با عنوان «رویکردها و نظرات بخش خصوصی درباره قوانین و مقررات محل کسب‌وکار» (بر اساس مستندات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و کمیته حمایت از کسب‌وکار)، در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر شده است.

این پژوهش نتایجی دارد از جمله اینکه، مسائل و

بعضی نهادهای اجرایی و دولتی همکاری لازم را صورت نمی‌دهند و در جهت مقررات‌زدایی و تسهیل‌گری، با بخش خصوصی راه نمی‌آیند.»

این فعال صنفی کارفرمایان با تأکید بر اینکه مشکلات بخش خصوصی بیشتر از جانب هزینه‌های سرباری است که در مواردی منجر به فلج شدن کار و توقف تولید می‌شود اضافه کرد: «همکاری‌ها مطلوب و کافی نیست. برای نمونه در زمینه وام بانکی یا جراثم دیرکرد آن، بانک‌ها معمولاً همکاری خوبی با تولیدکنندگان و کارفرمایان بخش خصوصی ندارند. با تولیدکننده‌ای که برای کشور ارزشمندی می‌کند و اشتغال مولد ایجاد کرده، مانند یک بدھکار عادی بانکی یا حتی بدتر رفتار می‌شود. در مورد مالیات، انرژی یا تأمین ارز و مواد اولیه هم گاهی اوضاع به همین ترتیب است و تولیدکننده در منگنه ضوابط دردسرساز و مقررات دست‌وپاگیر گیر می‌افتد.»

رفاه

آهنی‌ها ادامه داد: «نهادهای دولتی باید به خروجی‌های شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی تمکین کنند و در عمل موانع موجود را از پیش پای تولیدکنندگان و کارفرمایان بخش خصوصی بردارند. رونق تولید بدون تسهیل‌گری و بهبود واقعی فضای کسب‌وکار اساساً ممکن و شدنی نیست.»

حذف مقررات زاید ضروری است

در همان جلسه شورای گفت‌وگو در روزهای ابتدای شهریورماه سال ۱۴۰۳ یکی از موضوعات مورد بحث، عدم حمایت واقعی ارگان‌ها و نهادهای دولتی از کارفرمایان بود. اسکندری، مدیر دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در این رابطه گفت: «لازم است نشست‌های تخصصی آیین‌نامه حقوق فعالان اقتصادی و اجرای کامل و مؤثر مواد ۲۴ و ۳۰ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار با حضور نمایندگان معاونت حقوقی ریاست جمهوری و رؤسای کمیسیون‌های تخصصی برگزار شود. او ادامه داد: «یک اشکال اساسی که وجود دارد، عدم تعادل در اجرای قوانین و مقررات است. به‌طوری که دولت هنگام پرداخت خسارت و بار مالی به فعالان اقتصادی، توجهی به قانون نمی‌کند. در صورتی که هنگام گرفتن بیمه، مالیات و یا بدهی از فعال اقتصادی، پایبند قانون بوده و به‌طور کامل وجوه مربوطه را دریافت می‌کند.»

طبیعی، نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز وجود مقررات زائد و دست‌وپاگیر و تعدد نهادهای قانون‌گذار را یکی از معضلات اصلی بخش خصوصی کشور دانست و در همین راستا گفت: «بررسی‌های ما نشان‌دهنده آن است که در ایران در حوزه اجرای قوانین و مقررات، مشکلات زیادی وجود دارد. به‌ویژه از این حیث که در نظام مقررات‌گذاری ما، تعداد مراجع مقررات‌گذار و حدود صلاحیت آن‌ها مبهم است. از این‌رو باید مراجعی که دائماً مقررہ‌گذاری می‌کنند را محدود کرد.»

در عین حال، برخی از تصمیمات و خروجی‌های شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در عمل درگیر مسیر بوروکراتیک قانون‌گذاری و صدور ابلاغیه اجرایی می‌شود و مسکوت می‌ماند. برای نمونه یکصدویست‌ودومین نشست شورای گفت‌وگو در ۱۸ تیرماه سال جاری، با حضور مقامات دولتی و فعالان بخش خصوصی و تعاون کشور در اتاق ایران برگزار شد. در یکی از تصمیمات این نشست براساس اسناد موجود، مقرر شد ظرف یک هفته کمیته‌ای متشکل از وزارت نیرو، وزارت صمت و اتاق ایران برای رسیدگی به دو موضوع تشکیل شود. یکی از این موضوعات، تقاضای واحدهای تولیدی است که قطع برق، پیوستگی تولید آن‌ها را تحت الشعاع قرار داده و به ظرفیت مجدد رسیدن واحد به سهولت امکان‌پذیر نیست. قرار شد مدل پیشنهادی بخش خصوصی و وزارت صمت به‌منظور مدیریت خاموشی‌های برق، با حضور و ارائه نظر تخصصی کارشناسان دولتی و خصوصی مورد بررسی و امکان‌سنجی قرار گیرد تا این واحدها بتوانند دوران قطع برق را مدیریت کنند. در عین حال قرار شد در این کمیته امکان جبران خسارات وارده و تحمیل هزینه‌های مالی از طریق بسته‌های تشویقی جهت مدیریت پیک بار مورد بررسی قرار گیرد.

با این حال، به گفته اصغر آهنی‌ها، این خروجی‌ها در نزدیک به دو‌ماه بعد از آن، منتج به نتیجه عینی و ملموس در کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی کشور نشد و همچنان در مردام‌ماه و روزهای ابتدای شهریور، قطعی برق به تولید کشور خسارت زد.

او اضافه کرد: «کارگاه‌های بسیاری به دلیل قطع برق به حالت نیمه‌تعطیل درآمدند یا از شیفت‌های کاری خود کم کردند. در بسیاری از واحدها به‌خاطر قطعی برق تولید به زیر یک‌سوم ظرفیت رسید و از این محل، زبان‌های جبران‌ناپذیر به تولیدکنندگان کشور وارد آمد.»

این فعال صنفی کارفرمایی تأکید کرد: «اگر قرار است خروجی شورای گفت‌وگو حذف مقررات زائد و کاغذبازی‌های بی‌ثمر باشد، نباید خروجی‌ها و مصوبات این شورا دوباره در راهروهای هیئت‌دولت یا در دبیرخانه‌های وزارتخانه‌ها گیر بیفتند و اسیر کاغذبازی و مقررات اداری زمانبر شود.»

حدود ۱۴ سال از آغاز به کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی می‌گذرد؛ امروز این نهاد باید ضمن تمرکز جدی بر موضوعات و دغدغه‌های حوزه تولید کشور به نهادی با توانمندی‌های اجرایی یا قابل اجرا بدل شود. تردیدی نیست که برای نیل به اهداف غایی «جهش تولید با مشارکت مردم» باید دغدغه‌های بخش خصوصی کشور جدی گرفته شود، به گفته اصغر آهنی‌ها در مقام نماینده کارفرمایان در شوراییعالی کار، باید به داد تولیدکنندگانی برسند که زیر بار هزینه‌های سربار و مقررات دست‌وپاگیر نفس‌شان به شماره افتاده و گاهی مجبور می‌شوند کارگران خود را ناخواسته تعدیل یا برخی از خطوط تولید را از فرط اجبار تعطیل کنند.»

atiyeno.ir

نکته

عطش بازار کار برای کارگران ماهر

به اعتقاد کارشناسان تبدیل کارگر ساده به نیروی کار ماهر، به نفع کارفرماست؛ زیرا موجب افزایش بهره‌وری و کیفیت تولید، کاهش حوادث کار و ارتقای سطح مهارت نیروهای کار در بنگاه می‌شود.

با توجه به افزایش روزافزون تعداد دانش‌آموختگان و آمار فارغ‌التحصیلان بیکار و عدم تناسب رشته‌های تحصیلی با نیاز بازار کار، اهمیت مهارت‌آموزی و بهره‌مندی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بیش از پیش احساس می‌شود. در چنین شرایطی آشنایی با محیط واقعی کسب‌وکار و ارتقای سطح مهارت افراد در ورود به بازار کار مؤثر است.

بر اساس اعلام سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای تا پایان سال ۱۵۰۰ مرکز جوار و بین کارگاهی راه‌اندازی می‌شود. یکی از راه‌های آشنایی با محیط واقعی کسب‌وکار، ایجاد و توسعه این مراکز است که تأثیر بسزایی در ارتقای توان فنی و اشتغال‌پذیری افراد در حوزه‌های مختلف صنعت دارد. کارشناسان بازار کار بر این باورند که توسعه و ایجاد این مراکز در کنار بنگاه‌ها و صنایع، علاوه بر رونق بخش‌های تولیدی، زمینه افزایش سطح مهارت کارگران و شاغلان واحدهای اقتصادی را فراهم می‌کند.

در همین راستا مهرداد عظیمی، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی هدف از ایجاد مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای جوار کارگاهی و بین کارگاهی را ارتقای مهارت، کاهش هزینه‌های جانبی تولید، استفاده بهینه از امکانات آموزشی برای شاغلان، صیانت از نیروهای کار و تربیت نیروی کار ماهر و نیمه‌ماهر عنوان می‌کند.

او گفت: «از طریق این مراکز، توانمندسازی و به‌روزرسانی سطح مهارت شاغلان و نیروهای کار و بالا بردن بهره‌وری بنگاه‌ها صورت می‌گیرد و کارگران از نزدیک با محیط کار آشنا می‌شوند.»

رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای افزود: «یکی از حوزه‌هایی که با افتخار تحریم‌ها را شکسته، صنایع کشور بوده است و راه‌اندازی این مراکز در راستای برقراری ارتباط بین آموزش و صنایع صورت می‌گیرد. عظیمی با بیان اینکه امسال ظرفیت مراکز آموزش جوار و بین کارگاهی ۵۰درصد افزایش می‌یابد، اضافه کرد: «در حال حاضر سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای بیش از ۴۸۰۰ کارگاه آموزشی دارد و بخشی از ظرفیت آموزش را در کنار صنایع کشور ایجاد کرده تا از این طریق امر آموزش را به خط تولید نزدیک کند.»

طبق آخرین آمارها بیش از ۳۵۰۰ مرکز جوار و بین کارگاهی در کشور ایجاد شده که نقش مؤثری در گسترش آموزش‌های مهارتی و تأمین نیروی کار ماهر مورد نیاز صنایع دارد. بر اساس آخرین آمارها بیش از ۳۵۰۰ مرکز جوار و بین کارگاهی در کشور ایجاد شده که نقش مؤثری در گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تأمین نیروی کار ماهر مورد نیاز صنایع و تربیت و توانمندسازی سرمایه‌های انسانی داشته است.

برابر ماده ۱۱۰ قانون کار، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور ملزم شده برای بنگاه‌های اقتصادی با داشتن شرایطی، مجوز مراکز جوار و بین کارگاهی را صادر کند. بر اساس این ماده قانونی واحدهای صنعتی، تولیدی و خدماتی به‌منظور مشارکت در امر آموزش کارگر ماهر و نیمه‌ماهر مورد نیاز خود، مکلف‌اند نسبت به ایجاد مراکز کارآموزی جوار کارگاهی و یا بین کارگاهی، همکاری‌های لازم را با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عمل آورند.

